

Warszawa, 8 czerwca 2001 r.

Opinia prawna
w sprawie pytania prawnego Sądu Rejonowego w Bydgoszczy, skierowanego
do Trybunału Konstytucyjnego (sygn. akt P.1/01)

Stosownie do zlecenia z dnia 27 kwietnia 2001 r. uprzejmie przedstawiam następującą opinię w sprawie pytania prawnego Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 20 marca 2001 r.

1. Sąd Rejonowy w Bydgoszczy zwrócił się do Trybunału Konstytucyjnego z pytaniem, czy przepisy:

- 1) art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze (Dz. U. nr 16, poz. 124 z późn. zm.),
- 2) art. 22⁵ ust. 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. nr 19, poz. 145 z późn. zm.) oraz
- 3) rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 12 grudnia 1997 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. nr 154, poz. 1013 z późn. zm.) –
- są zgodne z art. 92 ust. 1 Konstytucji.

Sąd Rejonowy w Bydgoszczy ma wątpliwości, czy upoważnienie do wydania rozporządzenia, zawarte w wyżej cytowanych przepisach ustawy – Prawo o adwokaturze i ustawy o radcach prawnych spełnia wymagania określone w art. 92 ust. 1 Konstytucji, a w szczególności, czy zawiera wytyczne dotyczące treści aktu.

2. Artykuł 92 ust. 1 ustawy zasadniczej stanowi, że rozporządzenia są wydawane:

- 1) przez organy wskazane w Konstytucji,
- 2) na podstawie szczegółowego upoważnienia zawartego w ustawie oraz
- 3) w celu jej wykonania.

Wyżej wymienione wymagania dotyczące rozporządzeń zawierają *implicite* dyrektywy w odniesieniu do treści upoważnienia ustawowego. Mianowicie, do wydania rozporządzenia ustawa może upoważnić tylko organ wskazany w Konstytucji, samo zaś upoważnienie powinno mieć charakter szczegółowy.

W art. 92 ust. 1, zdanie drugie, są określone dalsze wymagania co do treści upoważnienia ustawowego, które powinno określać nie tylko organ właściwy do wydania rozporządzenia, lecz także zakres spraw przekazanych do unormowania w drodze rozporządzenia oraz wytyczne dotyczące jego treści.

Analiza treści art. 16 ust. 2 ustawy – Prawo o adwokaturze uzasadnia twierdzenie, że przepis ten wypełnia podstawową dyspozycję konstytucyjną. Upoważniony bowiem do wydania rozporządzenia Minister Sprawiedliwości jest organem konstytucyjnym (art. 149), zaś przedmiotem powierzonego mu unormowania są opłaty za czynności adwokackie przed organami wymiaru sprawiedliwości. Można również uznać, że upoważnienie jest dostatecznie szczegółowe, ponieważ określa charakter (funkcję) tych opłat. Zgodnie z art. 16 ust. 2 *in fine*, stanowią one podstawę do zasądzenia przez sądy kosztów zastępstwa prawnego i kosztów adwokackich. Należałoby zatem ocenić, że upoważnienie to w stopniu wystarczającym określa zakres spraw przekazanych Ministrowi Sprawiedliwości do uregulowania.

W tej sytuacji pozostaje do rozważenia tylko kwestia, czy analizowane upoważnienie powinno zawierać dalsze szczegółowe wskazówki (wytyczne) dotyczące materialnej treści rozporządzenia. **Otóż, moim zdaniem, dalsze ukierunkowanie regulacji wykonawczej (w zakresie objętym upoważnieniem) w opiniowanym przypadku nie było konieczne.** Według Trybunału Konstytucyjnego, problem „wytycznych” powinien być „rozpatrywany w całym kontekście normatywnym ustawy. Pomimo bowiem braku jakichkolwiek wytycznych w przepisie upoważniającym, szczegółowy kontekst normatywny ustawy może spowodować, że organ wykonawczy niejako pośrednio, poprzez szczegółowe normy ustawy, uzyskuje wytyczne do odpowiedniego zbudowania treści rozporządzenia” (J. Oniszczyk: Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego, Zakamycze 2000, s. 552).

Nawiązując do powyższego stanowiska TK należy stwierdzić, że art. 16 ust. 2 ustawy – Prawo o adwokaturze nie jest pozbawiony „jakichkolwiek wytycznych”. **Wskazówką dla organu upoważnionego jest bowiem funkcja podlegających**

unormowaniu opłat: mają one stanowić podstawę do zasądzenia przez sądy kosztów zastępstwa prawnego i kosztów adwokackich. Ewentualny postulat *de lege ferenda*, aby omawiane upoważnienie zawierało także wytyczne dotyczące **wysokości opłat** za czynności adwokackie przed organami wymiaru sprawiedliwości jest wielce dyskusyjny. Skoro bowiem **w drodze rozporządzenia** są określone stawki minimalne opłat ustalanych w umowie z klientem (art. 16 ust. 3 w związku z ust. 1), to nie wydaje się celowe formułowanie w ustawie wskazówek co do wysokości kosztów zastępstwa prawnego.

Należałoby zatem uznać, że treść art. 16 ust. 2 ustawy – Prawo o adwokaturze nie pozostaje w opozycji do art. 92 ust. 1 Konstytucji. W treści upoważnienia ustawowego do wydania rozporządzenia, są zawarte dostateczne wskazówki (wytyczne) dotyczące tego aktu.

Przedstawione wyżej uwagi i oceny należy odnieść w całej rozciągłości do przepisu art. 22⁵ ust. 2 ustawy o radcach prawnych.

W konsekwencji należy przyjąć, że rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie (...) zostało wydane na podstawie upoważnienia zgodnego z Konstytucją.

Sporządził: Witold Pawełko